

Mieliteko 2.0 – jatkohankkeet ja niiden vaihe

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 23.08.2023 § 54
6000/00.01.05/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Helena Länsimies
puh. 044 718 2699
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus	apulaiskaupunginjohtaja HEP KOP Pekka Vähäkangas Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta päättää hyväksyä hankejohtajan esityksen.
Päätös	Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Helena Länsimies poistui kokouksesta klo 16.34 asan käsittelyn jälkeen.
Esitys	Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta merkitsee tilannekatsauksen ja jatkosuunnitelman tiedoksi.
Selostus	Hankejohtaja Helena Länsimies:
Tausta	<p>Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) huhtikuussa 2022 julkaistujen sairastavuusindeksien perusteella Pohjois-Savo on edelleen sairain maakunta koko Suomessa. Mielen terveyden ongelmissa ja päihteiden käytössä ero Pohjois-Savon ja muun maan välillä on hälyttävän iso. Tähän tarpeeseen käynnistettiin kesällä 2021 kymmenvuotiseksi suunniteltu Mieliteko-ohjelma. Kahdelle ensimmäiselle vuodelle on myönnetty ELY-keskuksen kautta Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoitus hankenimellä 'Hyvällä mielellä Pohjois-Savo 2021-2030'. Ensimmäinen hankekausi päättyy 31.8.2023. Lisätietoja löytyy www.mielitekomedial.fi.</p> <p>Mieliteko-ohjelman tavoite on lisätä 1) pohjoissavolaisten mielen terveyttä ja mielen hyvinvointia sekä 2) vähentää päihteiden käyttöä ja päihdemyönteisyyttä Pohjois-Savossa. Tavoitteena on siis kääntää maamme sairaimman maakunnan suunta kohti terveempää tulevaisuutta vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>Mieliteko-ohjelmassa on ensimmäisellä hankekaudella mukana 18 Pohjois-Savon kuntaa ja kaupunkia. Hankkeen päätoteuttajan Kuopion lisäksi mukana ovat Iisalmi, Joroinen, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Leppävirta, Pielavesi, Rautalampi, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vieremä ja Vesanto. Osatoteuttajia ovat Itä-Suomen yliopisto, Savonia-ammattikorkeakoulu sekä Humanistinen ammattikorkeakoulu.</p> <p>Yhteen vetona Mieliteko-ohjelman tämänhetkisestä ymmärryksestä on, että mielen terveyden ja mielen hyvinvoinnin haasteet tunnustetaan läpäisevästi kaikilla yhteisöjen tasoilla käydyissä keskusteluissa. Mielen hyvinvointiin panostaminen nähdään jopa ensisijaisen tärkeäksi niin yksilö- kuin yhteisötasolla. Riittävän laaja-alaisen yhteiskunnallisen vaikutuksen aikaansaamiseksi painopisteen tulisi aidosti olla ennaltaehkäisyssä sekä väestötasoisissa toimenpiteissä.</p>

Mieliteko-ohjelma on onnistunut luomaan yhteisen ja kattavan tilannekuvan mielenterveyden tarpeista sekä luomaan keinoja tarpeisiin vastaamiseksi, tehnyt näkyväksi matkat ja tulokset, luomaan toimivan ja kasvavan sekä innostuneen verkoston toiminnan tavoitteiden edistämiseksi, on onnistunut vaikuttamaan johtajiin ja päättäjiin, aktivoinut asukkaita.

Mieliteko-ohjelma ei ole vielä onnistunut laajasti vaikuttamaan yksilötason muutoksiin mielen hyvinvoinnissa. Toiminnan pysyvät vaikutukset ja vaikuttavuus voidaan arvioida vasta pidemmällä aikavälillä. Systeemi- ja väestötason muutos vie aikaa, parhaimmillaan 15-20 vuotta. Siitä näkökulmasta kymmenvuotiseksi suunniteltu Mieliteko-ohjelma on vain alkua muutokselle.

Mieliteko 2.0

Mieliteko-ohjelman puitteissa on haettu Ely:ltä maaliskuussa -23 päättyneessä haussa Euroopan sosiaalirahaston rahoitusta (ESR+). Nämä haut etenevät 7.9.2023 sihteeristön käsittelyyn ja MYR tekee rahoituspäätöksen 24.10.2023. Täydennyspyyntöjen määräaika on 25.8.2023. Tavoitteena on kuitenkin käynnistää uudet hankkeet 1.10.2023 sihteerin ja Kuopion kaupunginhallituksen päätöksen perusteella.

Ensimmäisen haetun hankkeen keskiössä on mielenterveyteen liittyvän työhyvinvoinnin edistäminen. Päähakijana on Kuopion kaupunki ja osatoteuttajina UEF, Savonia ja Humak. Tämä hanke kestää 3 vuotta. Kuopion osahankkeen kokonaiskustannukset ovat 1 400 922 €. Kuntarahoituksen osuus on 20 %, josta Kuopion osuus on 10 %. Ely:n täydennyspyyntöjen mukaisesti voimme jättää käsittelyyn korkeintaan 2,5 M€ ryhmähankkeen.

Toinen hanke painottuu yhdenvertaiseen osallisuuteen ja päähakijana on Savonia ja osatoteuttajina Humak ja Kuopion kaupunki. Tämä hanke kestää 4 vuotta, mutta Kuopio on sitoutunut mukaan vain kolmeksi vuodeksi. Kuopion osahankkeen kokonaiskustannukset ovat 98 354 €. Kuntarahoituksen osuus on 20 %, josta Kuopion osuus on 10 %. Ely:n täydennyspyyntöjen mukaisesti voimme jättää käsittelyyn korkeintaan 2 M€ ryhmähankkeen.

Mieliteko 2.0 -jatkohankkeisiin ovat sitoutuneet Kuopion lisäksi 12 Pohjois-Savon kuntaa ja kaupunkia (Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Leppävirta, Pielavesi, Rautalampi, Siilinjärvi, Suonenjoki, Varkaus, Vieremä ja Vesanto). Viimeinen kunta eli Tervo tekee päätöksen elokuussa 2023. Mukana ei ole viisi kuntaa.

Vaikutusten arviointi

-